

^[א] והכל אור הנר. רש"ל,
‏^[ב] [דף ג.], א שמינה.
רש"ל,

תורה אור השלם

תורה אור השלם

- ↑ או באיבה ובהוה בידו וימת מות יומת המכה רצח הוא גאל הדם ימית את הרצח בפגועו בו: במדבר לה כא

הגהות הב"ח

הגהות הב"ח (א' תוס' ד"ה במוקין וכו') דאטמל קאי ורבי פריך:
(ב) בא"ד לא מיחייב אפי"פ שהוציאוהו לקטים:
(ג) בא"ד אס היה שוט חיוג או בבהמה או במוטל:

תוספות לרמב"ם

נוקין עשה זו אונס כרלוו. היכל דעבדי צידים ואפי' ישן כדליף צב"ק (דף כו:) פלע תחת פלע [שמות כלן] לחייב על השוגג כמזיד וכו': **רב אחא פוטרי**. דגרמא בעלמא הוא דשמשא קטליה: **מוס יומא המכה וכו'**. סיפיה דקרא דלעיל או בציצה דרבינן מנמנא וכתיב רוצח הוא מיעוטא למעוטי נוקין: **נפסו ומה ברעב**. דבשעה שכתפו אין כאן דבר הריגה והרעב צא מאליו והולך וחזק לאחר זמן כל שעה ולא דמי לנמנא צמים ובאור דההורג מומות: **סוף חמה לבא פטור**. כלומר אס לא היתה שם חמה בשעה שכתפו אבל סוף לבא כאן וזה לא יכול לעמוד וסופו למות פטור שלא היה ההורג מומות להריגה וגרמא הוא ואין דינו מסור לבית דין אלא לשמים: **נפסו לפני ארי פטור**. דאי נמי לא היה כפות לא היה יכול להניל עצמו מן הארי. בכולהו גרסינן אמר רבא: **הני אזלי והני אסו**. ולא מת על ידי יתושים הראשונים שהיו מוכנים שם שכמה כמות עברו עליו: **נפס עליו גיגית**. ומת בהצלל: או **שפרע עליו מעויצה**. וזה היה ישן ונכנסה שם הכינה פטור שההורג צא לאחר זמן: **בציסא דשושא**. שסתום ביותר ואין הצל האור והנרגא יכול ללאת ממנו: **טעמא דאדליק ליה שרגא**. שומן את ההורג: **הא לא אדליק ליה שרגא**. ומת בהצל פיו דומיא דכפה עליו גיגית פטור: בשעתיה

לרבי יהודה הוי כעין גניצה דפטרינן ביה אדם המזיק כדאמר בהשואל (ב"מ דף זד:) דגניצה קרובה לאונס ואציצה קרובה לפשיעה ולענין שומר שבר מיחייבי תרוייהו וכן מוכח בהגוזל קמא (ב"ק דף נט: וסא) גבי טבח אומן שקלקל דפריך למאן דפטור בחנם מצרייתא דקמתי נתן בהמה לטבח ויניבלה חייב מפני שהוא כנושא שבר אלמא ס"ד דהאי מקשה אפילו בחנם חייב כמו שמו שחייב על

האציצה ומשני אימא מפני שהוא נושא שבר לפיכך בשבר חייב אבל בחנם פטור דהוי כעין גניצה:
בנוקין לא חייב אן מצמצם. משמע דמחייבי טפי ברוחא מצמוקין ואס כן מדפטרינן לקמן ברוחא תריס כ"ש במוקין וכן משמע בשלהי כ"לד הרגל (ב"ק דף כו: וסא) דפטרינן זרק כלי מראש הגג והיו תחתיו כרים וכסותם אפילו קידס וסילקין ואי"ת הא אמרינן בריש הכונס (שם דף נה: וסא) הפורץ גדר צפני בהמת חבירו פטור מדיני אדם וחייב צדיני שמים ופריך היכי דמי אי בכותל בריא צדיני אדם נמי ליחייב ומאי קושיא הא דמיא לתריס דפטור ונראה לפרש דאכותל קאי (א) ולהכי פריך צדיני אדם נמי ליחייב אכותל ויש ספרים שכתבו בהדיא אכותל ותעד דתנן התם הוציאוהו ליסטים הליסטים חייבין ומוקמינן בגמרא דהכישרא במקל ש"מ דבזלו הכשה ויש מיחייבי אפי"פ (ב) שפרטוהו לקטים ומיהו יש לדחות דמתניתין להתחייב במוקיה איירי אבל לאציצה דבהמה מיחייבי ואי"ת למאי דפרישית דקאי אכותל לישני דפטור מדיני אדם קאי אבהמה וי"ל דלא שייך למיתני פטור מדיני אדם אס היה שום חיוצ (ג) (לא) בבהמה (ולא) [אן] בכותל אבל כשמתרץ בכותל רעוע אפי"ג דאין דומה שיתחייב צדיני שמים אכותל שהוא רעוע כ"כ שיכול ליפול ברוח מזויה או אפי' ברוח שאינה מזויה מ"מ שייך למיתני חייב צדיני שמים כיון שיש דבר שהוא חייב צו כגון הבהמה והשתא אחי שפיר דנקט צפני בהמת חבירו ולא נקט הפורץ גדר של חבירו דמשום בהמה נקט לה ומיהו במוק דקאמר מהו דמימא כיון דלמיסתר קאי מאי עבד משמע דחיוצ דיני שמים קאי נמי אכותל ומאי לפרש דה"ק כלומר למיסתר ולמיפל קאי אי נמי הכי קאמר כיון דלמיסתר קאי שהבעלים מזווין לסותרו שלא יפול על בני אדם סד"א דכל הקודם במזויה זכה ואין לו להניח מלסתור בשביל בהמת חבירו ובדיני שמים נמי לא מחייב קמ"ל אי נמי חייב צדיני שמים קאי נמי אכותל שנהנה הוא זה עד שידמנו לו פועלים לתקן:

בפתו ו**מות ברעב**. אפי' היה רעב כבר בשעה שכתפו כיון דאס לא היה מתחזק עליו הרעב לא היה מת הוא ליה סוף רעב לבא דלא דמי לכפתו בחמה שכבר נפלה עליו חמה שראוי למות בה: **סוף חמה לבא בו'**. דלא רבי רחמנא מנמנא אלא במוקס שהתחיל צו ההיזק כבר ומיהו אס כפתו צפנים והציאו במוקס שסוף חמה לבא וסוף זנה לבא נראה דחייב למ"ד אשו משום חזיו דלענין מיתה נמי מחייבין בלשו משום חזיו כדמוכח בכ"לד הרגל (שם דף כב. וסא) ואין חילוק בין מקרב האש אלא הדבר למקרב הדבר אלא האש כדמוכח בריש הכונס (שם דף נ. וסא) דפריך אי דמטא ניהליה ברוח מזויה צדיני אדם נמי ליחייב וההיא דאשקיל עליה בידקא דמיא דבסמוך אפילו כפתו והציאו שם ואפי"כ אשקיל פטור דדמיא לזרק חץ ותריס צידו דלפילו הוא קידס וסילקין פטור ואי"ת וההיא דהשיך צו את הנחש דפטור למ"ד מעצמו מקיא אמאי פטור לפי מה שפירש בפרק כ"לד הרגל (שם ד' כג: וסא) בשמעמא דפי פרה ששם ידו לתוך פי הנחש והשיך ליחייב משום אשו דודאי הנחש יקיא את הארס וי"ל דשמיא התם שעדיין אין הארס בעולם ומיהו קשה ההיא דזרק צרור למעלה דבסמוך דמשמע דאי לא אולא ללדדין אלא לתחת פטור אמאי ליחייב מידי דהוה אלאבו וסרינו ומשום שהניחן בראש גגו ונפלו ברוח מזויה דחייב משום אשו אי בדהי דאזלי קא מוקי כדליתא בפר"ק דב"ק (ד' א.) ושמא אינו מזוי כאן שתפול לתחת ממש ולא תחיל כלל ללדדין ומיהו זה ודאי קשה דמשמע דללדדין נמי לא מיחייב אלא משום כמו דפריך אי כמו הוא תחיל לעיל ודוחק לומר כח כחוש הוא ואריך לומר דהיינו למ"ד אשו משום ממונו והא דתנן בפ"צ דחולין (דף לז.) נפלה סבין מידו ושחט שחיטתו פסולה ודייק טעמא דנפלה הא הפילה הוא כשירה כמאן כרבי נתן דלא בעי כוונה קשה נפלה נמי ליהוי כי הפילה למ"ד אשו משום חזיו אס לא נחלק בשחיטה ולא מסתבר לחלק כיון דלפילו מיתה גמרינן ממנון אלא נראה דלמיתא ההיא סוגיא כמ"ד אשו משום ממונו ומיהו קשה דאי לתחת לאו כמו הוא מאי שגא מהא דתנן באלו הן הגולין (מסא דף א.) היה מושך צממגילה ונפלה עליו והרגתו פטור משום דשלא כדרך ירידתו הוא והשתא תיפוק ליה דלאו כמו הוא וי"ל דשמיא התם דמתוך שמושך למעלה נופל יותר למרחוק עוד יש לפרש דכלל הני דמוק חמה ואנה לבא חזק צרור למעלה ונפל לתחת אפילו כפתו והציאו שם פטור דדמי לבח כמו ואש נמי שלא המיתה אלא ברוח ^א מזויה פטור ממיתה אלא דלענין ממון חייב נזק שלם ולא דמי לחצי נזק צרורות אפי"ג דכח כמו הוא דהא אשו נמי חייב משום ממונו כדמוכח בפרק כ"לד הרגל (ב"ק דף כב. וסא) דמאן דלית ליה משום חזיו אית ליה נמי משום ממונו: **בפתו לפני ארי פטור**. אין חילוק בין יתושין לארי אלא משום דקתס ארי עדיין לא התחיל לחבול צו שאס קפץ כבר עליו הארי לא היה יכול להתעסק לכפותו אבל סתם יתושין כבר התחילו ליפול עליו ואפי"ג דהני אזלי והני אמו קסבר לא שגא: **בפה עיזי** גיגית בו'. לא דמי לסוף חמה לבא לסוף כינה לבא דהתם ליכא חמה וזינה כלל ולא מתחיל ביה בשעתיה ולא דמי נמי לכפתו בחמה וזינה דהתם כבר אמו עליה מקודם חמה וזינה שיש בהן כדי להמית אבל הכא ליכא אלא הולך ומתחזק עליו ודמי לכפתו ברעב שכבר יש רעב מעט ותמיד מתחזק ואס תאמר מאי שגא פרע מעויצה מתריס ובידקא דמיא בכה שני ויש לומר דהכא חייב טפי כדמסיק דמתחיל ביה בשעתיה:
קתס

הגשרפין פרק תשיעי סנהדרין

בפרק המניח^א היה בעל חצית ראשון ובעל קורה אחרון נשברה חצית בקורה חייב ואס עמד בעל חצית פטור ובשלהי השוכר את האומנין (ב"מ דף פב: וסא) המעביר חצית ממוקס למקוס ושיצרה רבי יהודה אומר שומר חנם ישבע וכו' מדפטרינן שומר חנם ולא מחייב מטעם

נזקין שעשה בהן שוגג כמזיד ואונס כרצון אינו דין שחייב בהן את המצמצם רב אחא בר רב פוטרי אמר רב משרשיא מ"ט דאבוה דאבא דפוטרי אמר קרא ימות יומת המכה רוצח הוא ברוצח הוא דחייב לן מצמצם במוקין לא חייב לן מצמצם אמר רבא כפתו ומת ברעב פטור ואמר רבא כפתו בחמה ומת בצינה ומת חייב יסוף חמה לבא סוף צינה לבא פטור ואמר רבא כפתו לפני ארי פטור לפני יתושין חייב רב אשי אמר אפילו לפני יתושין נמי פטור הני אזלי והני אמו איתמר כפה עליו גיגית ופרע עליו מעויצה רבא ורבי זירא חד אמר חייב וחד אמר י פטור תסתיים דרבא הוא דאמר פטור דאמר רבא כפתו ומת ברעב פטור אדרבה תסתיים דרבי זירא הוא דאמר פטור דא"ר זירא יהא מאן דעייליה לחבריה בביתא דרשישא ואדליק ליה שרגא ומת חייב טעמא דאדליק ליה שרגא הא לא אדליק ליה שרגא לא אמרי התם בלא שרגא לא מתחיל הבלא בשעתיה

עז.

בפרק המניח^א היה בעל חצית ראשון ובעל קורה אחרון נשברה חצית בקורה חייב ואס עמד בעל חצית פטור ובשלהי השוכר את האומנין (ב"מ דף פב: וסא) המעביר חצית ממוקס למקוס ושיצרה רבי יהודה אומר שומר חנם ישבע וכו' מדפטרינן שומר חנם ולא מחייב מטעם אדם המזיק ש"מ דבאונס שהוא כעין גניצה ואציצה מיפטר ולכך מחייב שומר שבר ואי"ת הא בשלי כ"לד הרגל (ב"ק דף כו.) מחייבים נפל מן הגג ברוח שאינה מזויה אף על גב דרוח שאינה מזויה הוי כעין גניצה ואציצה כדאמר בפרק שור שנגח ד' וה' (שם דף מה.) גבי ד' שנכנסו תחת הבעלים הרגו מועדין נהרגין וששלמין את הכופר וחייב לשלם דמי שור לצעלו חוץ משומר חנם ומוקי לה דנטריה שמירה פחותה דשומר חנם כלתה שמירתו והנך אחריו לא כלתה שמירתן ודייק כמאן אי כרבי יהודה דאמר שוכר כנושא שבר ניתני וכוין צמועד פטורים מן הכופר פירוש משום דמועד סגי ליה בשמירה פחותה לרבי יהודה והיינו דלת שיכולה לעמוד ברוח מזויה ואינה יכולה לעמוד ברוח שאינה מזויה כדמוכח בריש הכונס (שם דף נה:) ומדמחייבין נושא שבר ופטרינן שומר חנם ש"מ ברוח שאינה מזויה הוי כעין גניצה ואציצה ואפי"ה מחייבין ביה אדם המזיק כדפרישית וי"ל ברוח שאינה מזויה הוי כעין אציצה ומחייבין ביה המזיק ונתקל

דגניצה קרובה לאונס ואציצה קרובה לפשיעה ולענין שומר שבר מיחייבי תרוייהו וכן מוכח בהגוזל קמא (ב"ק דף נט: וסא) גבי טבח אומן שקלקל דפריך למאן דפטור בחנם מצרייתא דקמתי נתן בהמה לטבח ויניבלה חייב מפני שהוא כנושא שבר אלמא ס"ד דהאי מקשה אפילו בחנם חייב כמו שמו שחייב על

האציצה ומשני אימא מפני שהוא נושא שבר לפיכך בשבר חייב אבל בחנם פטור דהוי כעין גניצה:
בנוקין לא חייב אן מצמצם. משמע דמחייבי טפי ברוחא מצמוקין ואס כן מדפטרינן לקמן ברוחא תריס כ"ש במוקין וכן משמע בשלהי כ"לד הרגל (ב"ק דף כו: וסא) דפטרינן זרק כלי מראש הגג והיו תחתיו כרים וכסותם אפילו קידס וסילקין ואי"ת הא אמרינן בריש הכונס (שם דף נה: וסא) הפורץ גדר צפני בהמת חבירו פטור מדיני אדם וחייב צדיני שמים ופריך היכי דמי אי בכותל בריא צדיני אדם נמי ליחייב ומאי קושיא הא דמיא לתריס דפטור ונראה לפרש דאכותל קאי (א) ולהכי פריך צדיני אדם נמי ליחייב אכותל ויש ספרים שכתבו בהדיא אכותל ותעד דתנן התם הוציאוהו ליסטים הליסטים חייבין ומוקמינן בגמרא דהכישרא במקל ש"מ דבזלו הכשה ויש מיחייבי אפי"פ (ב) שפרטוהו לקטים ומיהו יש לדחות דמתניתין להתחייב במוקיה איירי אבל לאציצה דבהמה מיחייבי ואי"ת למאי דפרישית דקאי אכותל לישני דפטור מדיני אדם קאי אבהמה וי"ל דלא שייך למיתני פטור מדיני אדם אס היה שום חיוצ (ג) (לא) בבהמה (ולא) [אן] בכותל אבל כשמתרץ בכותל רעוע אפי"ג דאין דומה שיתחייב צדיני שמים אכותל שהוא רעוע כ"כ שיכול ליפול ברוח מזויה או אפי' ברוח שאינה מזויה מ"מ שייך למיתני חייב צדיני שמים כיון שיש דבר שהוא חייב צו כגון הבהמה והשתא אחי שפיר דנקט צפני בהמת חבירו ולא נקט הפורץ גדר של חבירו דמשום בהמה נקט לה ומיהו במוק דקאמר מהו דמימא כיון דלמיסתר קאי מאי עבד משמע דחיוצ דיני שמים קאי נמי אכותל ומאי לפרש דה"ק כלומר למיסתר ולמיפל קאי אי נמי הכי קאמר כיון דלמיסתר קאי שהבעלים מזווין לסותרו שלא יפול על בני אדם סד"א דכל הקודם במזויה זכה ואין לו להניח מלסתור בשביל בהמת חבירו ובדיני שמים נמי לא מחייב קמ"ל אי נמי חייב צדיני שמים קאי נמי אכותל שנהנה הוא זה עד שידמנו לו פועלים לתקן:

בפתו ו**מות ברעב**. אפי' היה רעב כבר בשעה שכתפו כיון דאס לא היה מתחזק עליו הרעב לא היה מת הוא ליה סוף רעב לבא דלא דמי לכפתו בחמה שכבר נפלה עליו חמה שראוי למות בה: **סוף חמה לבא בו'**. דלא רבי רחמנא מנמנא אלא במוקס שהתחיל צו ההיזק כבר ומיהו אס כפתו צפנים והציאו במוקס שסוף חמה לבא וסוף זנה לבא נראה דחייב למ"ד אשו משום חזיו דלענין מיתה נמי מחייבין בלשו משום חזיו כדמוכח בכ"לד הרגל (שם דף כב. וסא) ואין חילוק בין מקרב האש אלא הדבר למקרב הדבר אלא האש כדמוכח בריש הכונס (שם דף נ. וסא) דפריך אי דמטא ניהליה ברוח מזויה צדיני אדם נמי ליחייב וההיא דאשקיל עליה בידקא דמיא דבסמוך אפילו כפתו והציאו שם ואפי"כ אשקיל פטור דדמיא לזרק חץ ותריס צידו דלפילו הוא קידס וסילקין פטור ואי"ת וההיא דהשיך צו את הנחש דפטור למ"ד מעצמו מקיא אמאי פטור לפי מה שפירש בפרק כ"לד הרגל (שם ד' כג: וסא) בשמעמא דפי פרה ששם ידו לתוך פי הנחש והשיך ליחייב משום אשו דודאי הנחש יקיא את הארס וי"ל דשמיא התם שעדיין אין הארס בעולם ומיהו קשה ההיא דזרק צרור למעלה דבסמוך דמשמע דאי לא אולא ללדדין אלא לתחת פטור אמאי ליחייב מידי דהוה אלאבו וסרינו ומשום שהניחן בראש גגו ונפלו ברוח מזויה דחייב משום אשו אי בדהי דאזלי קא מוקי כדליתא בפר"ק דב"ק (ד' א.) ושמא אינו מזוי כאן שתפול לתחת ממש ולא תחיל כלל ללדדין ומיהו זה ודאי קשה דמשמע דללדדין נמי לא מיחייב אלא משום כמו דפריך אי כמו הוא תחיל לעיל ודוחק לומר כח כחוש הוא ואריך לומר דהיינו למ"ד אשו משום ממונו והא דתנן בפ"צ דחולין (דף לז.) נפלה סבין מידו ושחט שחיטתו פסולה ודייק טעמא דנפלה הא הפילה הוא כשירה כמאן כרבי נתן דלא בעי כוונה קשה נפלה נמי ליהוי כי הפילה למ"ד אשו משום חזיו אס לא נחלק בשחיטה ולא מסתבר לחלק כיון דלפילו מיתה גמרינן ממנון אלא נראה דלמיתא ההיא סוגיא כמ"ד אשו משום ממונו ומיהו קשה דאי לתחת לאו כמו הוא מאי שגא מהא דתנן באלו הן הגולין (מסא דף א.) היה מושך צממגילה ונפלה עליו והרגתו פטור משום דשלא כדרך ירידתו הוא והשתא תיפוק ליה דלאו כמו הוא וי"ל דשמיא התם דמתוך שמושך למעלה נופל יותר למרחוק עוד יש לפרש דכלל הני דמוק חמה ואנה לבא חזק צרור למעלה ונפל לתחת אפילו כפתו והציאו שם פטור דדמי לבח כמו ואש נמי שלא המיתה אלא ברוח ^א מזויה פטור ממיתה אלא דלענין ממון חייב נזק שלם ולא דמי לחצי נזק צרורות אפי"ג דכח כמו הוא דהא אשו נמי חייב משום ממונו כדמוכח בפרק כ"לד הרגל (ב"ק דף כב. וסא) דמאן דלית ליה משום חזיו אית ליה נמי משום ממונו: **בפתו לפני ארי פטור**. אין חילוק בין יתושין לארי אלא משום דקתס ארי עדיין לא התחיל לחבול צו שאס קפץ כבר עליו הארי לא היה יכול להתעסק לכפותו אבל סתם יתושין כבר התחילו ליפול עליו ואפי"ג דהני אזלי והני אמו קסבר לא שגא: **בפה עיזי** גיגית בו'. לא דמי לסוף חמה לבא לסוף כינה לבא דהתם ליכא חמה וזינה כלל ולא מתחיל ביה בשעתיה ולא דמי נמי לכפתו בחמה וזינה דהתם כבר אמו עליה מקודם חמה וזינה שיש בהן כדי להמית אבל הכא ליכא אלא הולך ומתחזק עליו ודמי לכפתו ברעב שכבר יש רעב מעט ותמיד מתחזק ואס תאמר מאי שגא פרע מעויצה מתריס ובידקא דמיא בכה שני ויש לומר דהכא חייב טפי כדמסיק דמתחיל ביה בשעתיה:
קתס

תוספות לרמב"ם

^[א] והכל אור הנר. רש"ל,
‏^[ב] [דף ג.], א שמינה.
רש"ל,

תורה אור השלם

- ↑ או באיבה ובהוה בידו וימת מות יומת המכה רצח הוא גאל הדם ימית את הרצח בפגועו בו: במדבר לה כא

הגהות הב"ח

הגהות הב"ח (א' תוס' ד"ה במוקין וכו') דאטמל קאי ורבי פריך:
(ב) בא"ד לא מיחייב אפי"פ שהוציאוהו לקטים:
(ג) בא"ד אס היה שוט חיוג או בבהמה או במוטל:

תוספות לרמב"ם

נוקין עשה זו אונס כרלוו. היכל דעבדי צידים ואפי' ישן כדליף צב"ק (דף כו:) פלע תחת פלע [שמות כלן] לחייב על השוגג כמזיד וכו': **רב אחא פוטרי**. דגרמא בעלמא הוא דשמשא קטליה: **מוס יומא המכה וכו'**. סיפיה דקרא דלעיל או בציצה דרבינן מנמנא וכתיב רוצח הוא מיעוטא למעוטי נוקין: **נפסו ומה ברעב**. דבשעה שכתפו אין כאן דבר הריגה והרעב צא מאליו והולך וחזק לאחר זמן כל שעה ולא דמי לנמנא צמים ובאור דההורג מומות: **סוף חמה לבא פטור**. כלומר אס לא היתה שם חמה בשעה שכתפו אבל סוף לבא כאן וזה לא יכול לעמוד וסופו למות פטור שלא היה ההורג מומות להריגה וגרמא הוא ואין דינו מסור לבית דין אלא לשמים: **נפסו לפני ארי פטור**. דאי נמי לא היה כפות לא היה יכול להניל עצמו מן הארי. בכולהו גרסינן אמר רבא: **הני אזלי והני אסו**. ולא מת על ידי יתושים הראשונים שהיו מוכנים שם שכמה כמות עברו עליו: **נפס עליו גיגית**. ומת בהצלל: או **שפרע עליו מעויצה**. וזה היה ישן ונכנסה שם הכינה פטור שההורג צא לאחר זמן: **בציסא דשושא**. שסתום ביותר ואין הצל האור והנרגא יכול ללאת ממנו: **טעמא דאדליק ליה שרגא**. שומן את ההורג: **הא לא אדליק ליה שרגא**. ומת בהצל פיו דומיא דכפה עליו גיגית פטור: בשעתיה

לרבי יהודה הוי כעין גניצה דפטרינן ביה אדם המזיק כדאמר בהשואל (ב"מ דף זד:) דגניצה קרובה לאונס ואציצה קרובה לפשיעה ולענין שומר שבר מיחייבי תרוייהו וכן מוכח בהגוזל קמא (ב"ק דף נט: וסא) גבי טבח אומן שקלקל דפריך למאן דפטור בחנם מצרייתא דקמתי נתן בהמה לטבח ויניבלה חייב מפני שהוא כנושא שבר אלמא ס"ד דהאי מקשה אפילו בחנם חייב כמו שמו שחייב על

האציצה ומשני אימא מפני שהוא נושא שבר לפיכך בשבר חייב אבל בחנם פטור דהוי כעין גניצה:
בנוקין לא חייב אן מצמצם. משמע דמחייבי טפי ברוחא מצמוקין ואס כן מדפטרינן לקמן ברוחא תריס כ"ש במוקין וכן משמע בשלהי כ"לד הרגל (ב"ק דף כו: וסא) דפטרינן זרק כלי מראש הגג והיו תחתיו כרים וכסותם אפילו קידס וסילקין ואי"ת הא אמרינן בריש הכונס (שם דף נה: וסא) הפורץ גדר צפני בהמת חבירו פטור מדיני אדם וחייב צדיני שמים ופריך היכי דמי אי בכותל בריא צדיני אדם נמי ליחייב ומאי קושיא הא דמיא לתריס דפטור ונראה לפרש דאכותל קאי (א) ולהכי פריך צדיני אדם נמי ליחייב אכותל ויש ספרים שכתבו בהדיא אכותל ותעד דתנן התם הוציאוהו ליסטים הליסטים חייבין ומוקמינן בגמרא דהכישרא במקל ש"מ דבזלו הכשה ויש מיחייבי אפי"פ (ב) שפרטוהו לקטים ומיהו יש לדחות דמתניתין להתחייב במוקיה איירי אבל לאציצה דבהמה מיחייבי ואי"ת למאי דפרישית דקאי אכותל לישני דפטור מדיני אדם קאי אבהמה וי"ל דלא שייך למיתני פטור מדיני אדם אס היה שום חיוצ (ג) (לא) בבהמה (ולא) [אן] בכותל אבל כשמתרץ בכותל רעוע אפי"ג דאין דומה שיתחייב צדיני שמים אכותל שהוא רעוע כ"כ שיכול ליפול ברוח מזויה או אפי' ברוח שאינה מזויה מ"מ שייך למיתני חייב צדיני שמים כיון שיש דבר שהוא חייב צו כגון הבהמה והשתא אחי שפיר דנקט צפני בהמת חבירו ולא נקט הפורץ גדר של חבירו דמשום בהמה נקט לה ומיהו במוק דקאמר מהו דמימא כיון דלמיסתר קאי מאי עבד משמע דחיוצ דיני שמים קאי נמי אכותל ומאי לפרש דה"ק כלומר למיסתר ולמיפל קאי אי נמי הכי קאמר כיון דלמיסתר קאי שהבעלים מזווין לסותרו שלא יפול על בני אדם סד"א דכל הקודם במזויה זכה ואין לו להניח מלסתור בשביל בהמת חבירו ובדיני שמים נמי לא מחייב קמ"ל אי נמי חייב צדיני שמים קאי נמי אכותל שנהנה הוא זה עד שידמנו לו פועלים לתקן:

בפתו ו**מות ברעב**. אפי' היה רעב כבר בשעה שכתפו כיון דאס לא היה מתחזק עליו הרעב לא היה מת הוא ליה סוף רעב לבא דלא דמי לכפתו בחמה שכבר נפלה עליו חמה שראוי למות בה: **סוף חמה לבא בו'**. דלא רבי רחמנא מנמנא אלא במוקס שהתחיל צו ההיזק כבר ומיהו אס כפתו צפנים והציאו במוקס שסוף חמה לבא וסוף זנה לבא נראה דחייב למ"ד אשו משום חזיו דלענין מיתה נמי מחייבין בלשו משום חזיו כדמוכח בכ"לד הרגל (שם דף כב. וסא) ואין חילוק בין מקרב האש אלא הדבר למקרב הדבר אלא האש כדמוכח בריש הכונס (שם דף נ. וסא) דפריך אי דמטא ניהליה ברוח מזויה צדיני אדם נמי ליחייב וההיא דאשקיל עליה בידקא דמיא דבסמוך אפילו כפתו והציאו שם ואפי"כ אשקיל פטור דדמיא לזרק חץ ותריס צידו דלפילו הוא קידס וסילקין פטור ואי"ת וההיא דהשיך צו את הנחש דפטור למ"ד מעצמו מקיא אמאי פטור לפי מה שפירש בפרק כ"לד הרגל (שם ד' כג: וסא) בשמעמא דפי פרה ששם ידו לתוך פי הנחש והשיך ליחייב משום אשו דודאי הנחש יקיא את הארס וי"ל דשמיא התם שעדיין אין הארס בעולם ומיהו קשה ההיא דזרק צרור למעלה דבסמוך דמשמע דאי לא אולא ללדדין אלא לתחת פטור אמאי ליחייב מידי דהוה אלאבו וסרינו ומשום שהניחן בראש גגו ונפלו ברוח מזויה דחייב משום אשו אי בדהי דאזלי קא מוקי כדליתא בפר"ק דב"ק (ד' א.) ושמא אינו מזוי כאן שתפול לתחת ממש ולא תחיל כלל ללדדין ומיהו זה ודאי קשה דמשמע דללדדין נמי לא מיחייב אלא משום כמו דפריך אי כמו הוא תחיל לעיל ודוחק לומר כח כחוש הוא ואריך לומר דהיינו למ"ד אשו משום ממונו והא דתנן בפ"צ דחולין (דף לז.) נפלה סבין מידו ושחט שחיטתו פסולה ודייק טעמא דנפלה הא הפילה הוא כשירה כמאן כרבי נתן דלא בעי כוונה קשה נפלה נמי ליהוי כי הפילה למ"ד אשו משום חזיו אס לא נחלק בשחיטה ולא מסתבר לחלק כיון דלפילו מיתה גמרינן ממנון אלא נראה דלמיתא ההיא סוגיא כמ"ד אשו משום ממונו ומיהו קשה דאי לתחת לאו כמו הוא מאי שגא מהא דתנן באלו הן הגולין (מסא דף א.) היה מושך צממגילה ונפלה עליו והרגתו פטור משום דשלא כדרך ירידתו הוא והשתא תיפוק ליה דלאו כמו הוא וי"ל דשמיא התם דמתוך שמושך למעלה נופל יותר למרחוק עוד יש לפרש דכלל הני דמוק חמה ואנה לבא חזק צרור למעלה ונפל לתחת אפילו כפתו והציאו שם פטור דדמי לבח כמו ואש נמי שלא המיתה אלא ברוח ^א מזויה פטור ממיתה אלא דלענין ממון חייב נזק שלם ולא דמי לחצי נזק צרורות אפי"ג דכח כמו הוא דהא אשו נמי חייב משום ממונו כדמוכח בפרק כ"לד הרגל (ב"ק דף כב. וסא) דמאן דלית ליה משום חזיו אית ליה נמי משום ממונו: **בפתו לפני ארי פטור**. אין חילוק בין יתושין לארי אלא משום דקתס ארי עדיין לא התחיל לחבול צו שאס קפץ כבר עליו הארי לא היה יכול להתעסק לכפותו אבל סתם יתושין כבר התחילו ליפול עליו ואפי"ג דהני אזלי והני אמו קסבר לא שגא: **בפה עיזי** גיגית בו'. לא דמי לסוף חמה לבא לסוף כינה לבא דהתם ליכא חמה וזינה כלל ולא מתחיל ביה בשעתיה ולא דמי נמי לכפתו בחמה וזינה דהתם כבר אמו עליה מקודם חמה וזינה שיש בהן כדי להמית אבל הכא ליכא אלא הולך ומתחזק עליו ודמי לכפתו ברעב שכבר יש רעב מעט ותמיד מתחזק ואס תאמר מאי שגא פרע מעויצה מתריס ובידקא דמיא בכה שני ויש לומר דהכא חייב טפי כדמסיק דמתחיל ביה בשעתיה:
קתס

תוספות לרמב"ם

^[א] והכל אור הנר. רש"ל,
‏^[ב] [דף ג.], א שמינה.
רש"ל,

תורה אור השלם

- ↑ או באיבה ובהוה בידו וימת מות יומת המכה רצח הוא גאל הדם ימית את הרצח בפגועו בו: במדבר לה כא

הגהות הב"ח

הגהות הב"ח (א' תוס' ד"ה במוקין וכו') דאטמל קאי ורבי פריך:
(ב) בא"ד לא מיחייב אפי"פ שהוציאוהו לקטים:
(ג) בא"ד אס היה שוט חיוג או בבהמה או במוטל:

תוספות לרמב"ם

^[א] והכל אור הנר. רש"ל,
‏^[ב] [דף ג.], א שמינה.
רש"ל,

תוספות לרמב"ם